

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 09.10.2013, sp. zn. 31 Cdo 4091/2010, ECLI:CZ:NS:2013:31.CDO.4091.2010.1

Číslo: 21/2014

Právní věta: Ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. upravuje maximální délku promlčecí doby (deset let ode dne, kdy počala poprvé běžet), a to aniž by s tím, že před jejím uplynutím byla pohledávka uplatněna v soudním nebo rozhodčím řízení, spojovalo jakékoliv následky pro její běh. Pro případ, že řízení ohledně takové pohledávky bylo zahájeno před uplynutím této doby, "zakazuje" v tomto řízení uplatnit námitku promlčení. Z ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. plynoucí nemožnost dlužníka vznést námitku promlčení neznamena, že by ručitele za pohledávku dlužníka, proti němuž nebylo zahájeno před uplynutím desetileté promlčecí doby soudní nebo rozhodčí řízení, stíhal týž zákaz namítnout promlčení jako dlužníka.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 09.10.2013

Spisová značka: 31 Cdo 4091/2010

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Insolvence, Promlčení, Ručení

Předpisy: § 20 odst. 8 ZKV

§ 303 obch. zák.

§ 408 odst. 1 obch. zák.

§ 56 odst. 5 obch. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 30. 1. 2009 uložil O k r e s n í s o u d v Šumperku žalovaným 1) PhDr. J. B. a 2) A. B. zaplatit žalobci C/L společně a nerozdílně částku 2 000 000 Kč (bod I. výroku). Dále rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

Soud při posuzování důvodnosti žalobou uplatněného nároku vyšel zejména z toho, že:

1) Banka jako věřitel uzavřela se společností B. jako dlužníkem dne 19. 11. 1992 smlouvu o úvěru, doplněnou posléze dodatkem ze dne 20. 8. 1993 (dále jen „první úvěrová smlouva“), na jejímž základě poskytla společnosti B. úvěr ve výši 4 500 000 Kč, jenž měl být včetně smluveného úroku splacen nejpozději 20. 9. 1996. Úvěr nebyl včas splacen.

2) Banka jako věřitel uzavřela se společností B. dne 10. 5. 1993 smlouvu o úvěru (dále jen „druhá úvěrová smlouva“), na jejímž základě poskytla společnosti B. úvěr ve výši 1 700 000 Kč, jenž měl být

včetně smluveného úroku splacen nejpozději 25. 12. 1996. Úvěr nebyl včas splacen.

3) V obou úvěrových smlouvách bylo dohodnuto, že k úhradě splátky v prodlení poskytne banka společnosti B. krátkodobý úvěr za dohodnutý úrok se splatností 1 měsíc.

4) Žalovaní byli zapsáni jako společníci společnosti B. v obchodním rejstříku, a to první žalovaný od 26. 10. 1992 do 5. 7. 2001 a druhý žalovaný od 26. 10. 1992 do 27. 10. 2007.

5) Usnesením ze dne 30. 6. 1997, které nabylo právní moci 16. 7. 1997, prohlásil Krajský soud v Ostravě (dále též jen „konkursní soud“) konkurs na majetek společnosti B.

6) Banka přihlásila 16. 7. 1997 do konkursu vedeného na majetek společnosti B. pohledávku z první úvěrové smlouvy ve výši 9 197 885,01 Kč a pohledávku z druhé úvěrové smlouvy ve výši 3 529 078,97 Kč. Obě pohledávky byly v konkursu zjištěny.

7) Konkursním věřitelem se v průběhu konkursního řízení stal namísto banky žalobce jako postupník, jenž obě pohledávky nabył smlouvami o postoupení pohledávek ze dne 22. 7. 2003.

8) Usnesením ze dne 16. 6. 2007, které nabylo právní moci dne 18. 7. 2007, zrušil konkursní soud konkurs na majetek společnosti B. po splnění rozvrhového usnesení.

9) Na úhradu obou pohledávek (v celkové výši 12 726 964 Kč) obdržel žalobce v průběhu konkursu na odděleném uspokojení částku 2 129 947,15 Kč a při rozvrhu pak dalších 73 154,97 Kč. Každá pohledávka zůstala po zrušení konkursu neuspokojena v rozsahu vyšším než 1 000 000 Kč.

10) Společnost B. byla vymazána z obchodního rejstříku 27. 10. 2007. Důvodem výmazu bylo zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení.

Na tomto základě soud – vycházející z ustanovení § 56 odst. 5, § 86, § 87 odst. 2 a § 306 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku – uzavřel, že žaloba je důvodná, neboť žalovaní jako společníci v přisouzeném rozsahu ručí za závazky společnosti B.

Námítku promlčení vznesenou druhým žalovaným neměl soud za důvodnou, k čemuž uvedl, že:

1) Před prohlášením konkursu (30. 6. 1997) nebyl nárok banky vůči společnosti B. promlčen a totéž platilo ke dni přihlášení pohledávek z úvěrových smluv do konkursu (16. 7. 1997).

2) Přihláškou pohledávek do konkursu došlo dle § 402 obch. zák., ve spojení s ustanovením § 20 odst. 8 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), ke stavení běhu promlčecí doby.

3) Vzhledem k ustanovení § 405 obch. zák. a k závěrům zformulovaným Nejvyšším soudem již v „R 39/2002“ (jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 2780/2000](#), uveřejněné pod číslem 39/2002 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek /dále jen „R 39/2002“/, které je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – veřejnosti dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu) skončila promlčecí doba v souladu s ustanovením § 405 odst. 2 obch. zák. 18. 7. 2008 (uplynutím 1 roku počítaného od právní moci usnesení o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení).

4) Žaloba v této věci byla podána již 31. 3. 2008.

K odvolání druhého žalovaného K r a j s k ý s o u d v Ostravě rozsudkem ze dne 6. 4. 2010 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu vůči druhému žalovanému zamítl a rozhodl o nákladech řízení mezi žalobcem a druhým žalovaným (první výrok). Dále rozhodl o nákladech

odvolacího řízení (druhý a třetí výrok).

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a shodně s ním též dovodil, že ustanovení § 56 odst. 5, věty třetí, obch. zák. nezakládá zvláštní počátek běhu promlčecí doby nároku věřitele vůči ručiteli pro případ, že je dlužník v konkursu.

Jinak se ovšem se závěry soudu prvního stupně na téma (ne)důvodnosti námitky promlčení vznesené druhým žalovaným neztotožnil.

Odvolací soud vyšel z ustanovení § 56 odst. 5, § 86, § 261 odst. 3 písm. d), odst. 4, § 310, § 392 a § 408 odst. 1 obch. zák., k čemuž uvedl, že objektivní desetiletá promlčecí doba vůči společnosti B. coby úvěrovému dlužníku začala běžet 26. 1. 1997 a uplynula 26. 1. 2007 (v průběhu konkursního řízení, v němž nebylo rozhodnuto ve věci samé).

V takovém případě se (podle odvolacího soudu) neuplatní ustanovení § 405 odst. 2 obch. zák. a právo věřitele vůči (úvěrovému) dlužníku se promlčelo 18. 7. 2007, kdy nabylo právní moci usnesení, jímž byl zrušen konkurs na majetek společnosti B. (úvěrového dlužníka).

Odvolací soud dále dovodil, že věřitel se podle ustanovení § 306 odst. 1 obch. zák. mohl domáhat splnění závazku po ručitelích, a to od prohlášení konkursu na majetek úvěrového dlužníka bez předchozí písemné výzvy. Nejpozději 16. 7. 1997 (kdy věřitel přihlásil pohledávky do konkursu) tak začala běžet „subjektivní“ čtyřletá i „objektivní“ desetiletá promlčecí doba k uplatnění práva věřitele vůči ručiteli a obě tyto lhůty marně uplynuly dříve, než bylo zahájeno soudní řízení vůči ručiteli.

Uplatněná námitka promlčení je tudíž důvodná a promlčené právo podle ustanovení § 388 odst. 1 obch. zák. nelze přiznat.

Žalobce podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/), a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že se nevypořádal s ustanovením § 310 obch. zák. a jeho vztahem k ustanovení § 408 obch. zák. Dovolatel zdůrazňuje subsidiaritu ručení, zvláště pak ručení zákonného, a dovozuje, že ustanovení § 56 odst. 5 obch. zák. je zvláštním ustanovením vůči ustanovením § 303 a násl. obch. zák. a vyplývá z něj samostatný počátek splatnosti (respektive vzniku) ručitelského závazku pro případ konkursu na majetek obligačního dlužníka, který nastává dnem následujícím po právní moci usnesení o „skončení“ konkursu.

Výše, v níž věřitelé nebyli uspokojeni v konkursu, může být známa teprve po skončení konkursního řízení a teprve poté je tak možné vůči ručitelům uplatnit pohledávku v její neuspokojené výši. Čtyřletá promlčecí doba tedy mohla začít běžet až 18. 7. 2007.

Napadené rozhodnutí nepokládá dovolatel za správné ani v případě, že ustanovení § 56 odst. 5 obch. zák. nezakládá samostatnou platnost závazku ručitelů.

Míni, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí (v němž odvolací soud vyloučil aplikaci § 405 odst. 2 obch. zák.) vlastně není zcela zřejmé, kdy skončil běh promlčecí doby a kdy se pohledávky měly promlčet ve smyslu ustanovení § 408 obch. zák. (zda k 26. 1. 2007 nebo k 18. 7. 2007).

Odvolacímu soudu dále dovolatel vytýká, že v daných souvislostech pominul ustanovení § 45 odst. 2 ZKV, a to za použití ustanovení § 405 odst. 2 obch. zák. Odvolací soud se tudíž mylí, má-li za to, že ustanovení § 405 odst. 2 obch. zák. se neprosadí vůči desetileté promlčecí době podle ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. Přihláška pohledávky do konkursu je úkonem k uplatnění práva ve smyslu ustanovení § 402 a násl. obch. zák. a věřitel, který řádně a včas uplatnil svůj nárok v konkursu,

nemůže ovlivnit délku konkursního řízení, ani to, že v konkursu není rozhodováno o věci samé. Dovolatel shledává absurdním, že by promlčecí doba měla uplynout v průběhu konkursního řízení (nebo v den právní moci usnesení o zrušení konkursu), aniž by předtím věřitel mohl uplatnit nárok v nalézacím řízení (čemuž brání účinky prohlášení konkursu ve smyslu ustanovení § 14 ZKV). Věřitel by tak nemohl svou pohledávku uspokojit z případného dalšího majetku dlužníka a ustanovení § 45 odst. 2 ZKV by se stalo obsoletním.

Odtud dovolatel dovozuje, že vzhledem k ustanovení § 405 odst. 2 obch. zák. promlčecí doba vůči dlužníku neskončila dříve, než jeden rok od skončení konkursního řízení, tedy 18. 7. 2008. Vzhledem k ustanovení 310 obch. zák. po tuto dobu nemohlo dojít k promlčení nároku ani vůči ručiteli.

Druhý žalovaný ve vyjádření navrhuje dovolání jako nedůvodné odmítnout, maje napadené rozhodnutí za správné a jeho odůvodnění za jasné a srozumitelné.

Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Zodůvodnění:

Tříčlenný senát č. 29, který měl podle rozvrhu práce NS dovolání projednat a rozhodnout o něm, dospěl při posouzení otázky běhu promlčecí doby dle § 408 obch. zák. po skončení konkursu na majetek dlužníka k právnímu závěru odlišnému od toho, který zformuloval v rozsudku NS ze dne 25. 4. 2012, sp. zn. [29 Cdo 884/2011](#). Proto rozhodl o postoupení věci (dle § 20 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů) k rozhodnutí velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia NS (dále jen „velký senát“). Velký senát pak věc projednal a rozhodl o ní v souladu s ustanoveními § 19 a § 20 odst. 1 uvedeného zákona.

Dovolání v této věci je přípustné dle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.

Vytýkanou nepřezkoumatelností napadené rozhodnutí zjevně netrpí, když je z něj v souladu s ustanovením § 157 odst. 2 o. s. ř. jasně patrné, jaké skutkové a právní závěry odvolací soud zformuloval k otázce rozhodné pro výsledek odvolacího řízení (k posouzení opodstatněnosti vznesené námítky promlčení); označený dovolací důvod tak zcela zjevně není dán.

Jiné vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají.

K dovolacímu důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

1) K výkladu § 56 odst. 5 obch. zák.

Podle ustanovení § 56 odst. 5 obch. zák. ustanovení upravující jednotlivé formy společností stanoví, v jakém rozsahu ručí společníci za závazky společnosti. Pro jejich ručení se použije obdobně ustanovení o ručení (§ 303 a násl.), pokud z jiných ustanovení tohoto zákona nevyplývá něco jiného. Je-li na majetek společnosti prohlášen konkurs, ručí společníci za závazky společnosti jen do výše, v níž věřitelé, kteří včas přihlásili své pohledávky, nebyli uspokojeni v konkursním řízení.

V této podobě (pro věc rozhodné) platilo citované ustanovení obchodního zákoníku již v době uzavření obou úvěrových smluv a později nedoznalo změn.

Nejvyšší soud je přesvědčen, že znění citovaného ustanovení nevyvolává žádné pochybnosti o jeho smyslu. Pravidlo v tomto ustanovení obsažené (v jeho poslední větě) modifikuje rozsah (výši) zákonného ručení společníků za závazky společnosti při prohlášení konkursu na majetek společnosti, ale zcela zjevně se nezabývá okamžikem „vzniku“ ručení těchto společníků (jak nepřiléhavě argumentuje dovolání) ani počátkem a během promlčecí doby k uplatnění nároku z titulu ručení společníků.

V typových případech úpadku společností by výklad prosazovaný dovolatelem ve skutečnosti vedl k absurdnímu závěru, že prohlášením konkursu na majetek společnosti ručení jejích společníků „zaniká“.

Ustanovení § 56 odst. 5 obch. zák. se prosazuje jako zvláštní pravidlo vůči úpravě obsažené v ustanovení § 303 a násl. obch. zák. dále jen potud, že pro tento typ „zákonného“ ručení předepisuje (ve větě druhé) její „obdobné“ použití a nikoli jen „přiměřené“ použití předepsané ustanovením § 312 obch. zák. pro (další) ručení, které vzniklo ze zákona.

Má-li být na zákonné ručení společníků použito obdobně pravidlo obsažené v § 306 odst. 1 obch. zák. (z něž plyne, že povinnost ručitele plnit za dlužníka zásadně vzniká již po písemné výzvě dlužníka, aby plnil alespoň v přiměřené době po splatnosti), pak ovšem lze stěží uvažovat o tom, že nárok, který věřiteli vznikl vůči společníku coby zákonnému ručiteli na základě písemné výzvy k plnění zaslané společnosti po lhůtě splatnosti jejího závazku a který takový věřitel vůči takovému společníku uplatnil i soudní cestou, prohlášením konkursu na majetek společnosti zanikne a znovu „vznikne“ zrušením konkursu.

Dovolání tudíž ani v tomto rozsahu není opodstatněné.

2) K výkladu ustanovení § 408 obch. zák.

Pohledávky z obou úvěrových smluv jsou obchodním závazkovým vztahem ve smyslu § 261 odst. 3 písm. d) obch. zák., takže částí třetí obchodního zákoníku se řídí i vztahy vzniklé při jejich zajištění (srov. § 261 odst. 4 obch. zák.). K tomu lze doplnit, že pravidlo, podle kterého společníci (veřejné obchodní společnosti) ručí za závazky (veřejné obchodní) společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně, je formulováno v § 86, větě druhé, obch. zák.

Podle ustanovení § 310 obch. zák. právo věřitele vůči ručiteli se nepromlčí před promlčením práva vůči dlužníkovi.

Dle ustanovení § 387 odst. 1 obch. zák. právo se promlčí uplynutím promlčecí doby stanovené zákonem.

Z ustanovení § 402 obch. zák. se dále podává, že promlčecí doba přestává běžet, když věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní jakýkoliv právní úkon, který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení.

Dle ustanovení § 405 obch. zák., jestliže právo bylo uplatněno před promlčením podle § 402 až 404, avšak v tomto řízení nebylo rozhodnuto ve věci samé, platí, že promlčecí doba nepřestala běžet (odstavec 1). Jestliže v době skončení soudního nebo rozhodčího řízení uvedeného v odstavci 1 promlčecí doba již uplynula nebo jestliže do jejího skončení zbývá méně než rok, prodlužuje se promlčecí doba tak, že neskončí dříve než jeden rok ode dne, kdy skončilo soudní nebo rozhodčí řízení (odstavec 2).

Ustanovení § 408 obch. zák. pak určuje, že bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona skončí

promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty (odstavec 1). Bylo-li právo pravomocně přiznáno v soudním nebo rozhodčím řízení později než tři měsíce před uplynutím promlčecí doby nebo po jejím uplynutí, lze rozhodnutí soudně vykonat, jestliže řízení o jeho výkonu bylo zahájeno do tří měsíců ode dne, kdy mohlo být zahájeno (odstavec 2).

Podle ustanovení § 112 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje, promlčecí doba od tohoto uplatnění po dobu řízení neběží. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného příslušného orgánu navržen výkon rozhodnutí. V této podobě (pro věc rozhodné) platila citovaná ustanovení obchodního zákoníku a občanského zákoníku již v době uzavření úvěrových smluv a do vydání napadeného rozhodnutí nedoznala změn.

Podle ustanovení § 20 odst. 7 ZKV ve znění účinném v době přihlášení pohledávek z úvěrových smluv do konkursu (16. 7. 1997), tj. naposledy ve znění zákona č. 94/1996 Sb., přihláška pohledávky má pro běh lhůty pro promlčení a zánik práv stejné účinky jako uplatnění práva u soudu.

K 31. prosinci 2007 (jenž byl posledním dnem platnosti zákona o konkursu a vyrovnání) doznalo uvedené ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání změny jen potud, že se ve struktuře § 20 ZKV posunulo (od 1. 4. 1998 šlo o § 20 odst. 8 ZKV).

Dle ustanovení § 45 odst. 2 ZKV ve znění účinném v době vydání usnesení o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení (16. 6. 2007) na základě seznamu přihlášek lze pro zjištěnou pohledávku, kterou úpadce výslovně nepopřel, po zrušení konkursu vést výkon rozhodnutí na úpadcovo jmění.

Nejvyšší soud se otázkou možného promlčení pohledávky vzešlé z obchodního závazkového vztahu v době po zrušení konkursu na majetek dlužníka (úpadce) zabýval již v rozsudku ze dne 29. 11. 2006, sp. zn. [29 Odo 1453/2005](#), uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročník 2007, pod číslem 41. V tomto rozhodnutí mimo jiné vysvětlil, že u takového typu nevykonatelné a v konkursu zjištěné pohledávky se po zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení (§ 44 odst. 1 písm. b/ ZKV) řídí její promlčení ustanovením § 405 obch. zák. Tyto závěry se nicméně pojí pouze s během jiných dob, než je objektivní desetiletá promlčecí doba uvedená v § 408 obch. zák.

Ve výše zmíněném rozsudku sp. zn. [29 Cdo 884/2011](#) se Nejvyšší soud zabýval promlčením pohledávky podle § 408 obch. zák. v situaci, kdy soud nejprve prohlásil konkurs na majetek osobního dlužníka (v roce 2001) a posléze (v roce 2009) konkurs na majetek ručitele. Při zkoumání pravosti nevykonatelné věřitelovy pohledávky přihlášené do konkursu vedeného na majetek ručitele jako vázané na podmínku (§ 20 odst. 4 ZKV) pak Nejvyšší soud vyšel ve svých závěrech z toho, že vůči ručiteli byla pohledávka přihlášená (s účinky dle § 20 odst. 8 ZKV) až poté, co v průběhu konkursu vedeného na majetek osobního dlužníka (v němž věřitel přihlásil pohledávku včas) uplynula desetiletá promlčecí doba ve smyslu § 408 odst. 1 obch. zák. Odtud pak dovodil, že v konkursním řízení vedeném (stále) na majetek osobního dlužníka (sice) nelze uplatnit námitku promlčení, z ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. plynoucí nemožnost (osobního) dlužníka vznést námitku promlčení (však) neznamená, že by ručitele za pohledávku dlužníka, proti němuž nebylo zahájeno před uplynutím desetileté promlčecí doby soudní nebo rozhodčí řízení, stíhal týž zákaz namítnout promlčení jako dlužníka.

K tomu velký senát především uzavírá, že - na rozdíl od názoru předkládajícího senátu - se s výkladem ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. (ve spojení s ustanovením § 310 obch. zák.) podaným v posledně označeném rozhodnutí ztotožňuje.

Platí-li, že se právo promlčí uplynutím promlčecí doby stanovené zákonem (§ 387 odst. 1 obch. zák.) a že – jak určuje ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. – bez ohledu na jiná ustanovení obchodního zákoníku (tj. včetně ustanovení § 402 obch. zák.) skončí promlčecí doba nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy začala běžet poprvé, nemůžou být žádné pochybnosti o tom, že marným uplynutím desetileté lhůty se právo na zaplacení peněžité pohledávky promlčelo. Promlčela-li se takto pohledávka za osobním dlužníkem (společností B.), potom ustanovení § 310 obch. zák. není překážkou pro závěr o možném promlčení pohledávky vůči ručiteli (zde druhému žalovanému).

Závěr, podle něhož na běh desetileté promlčecí lhůty podle ustanovení § 408 odst. 1, věty první, obch. zák. nemá vliv právní úkon, který věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní a který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení (lhostejno, zda takovým úkonem je žaloba /§ 79 odst. 1 o. s. ř., popř. § 14 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů/ nebo přihláška pohledávky /§ 20 odst. 7 ZKV/), je ostatně zřejmý i z věty druhé označeného ustanovení. Nemělo-li by totiž uplynutí desetileté doby za následek promlčení pohledávky (již u soudu nebo v rozhodčím řízení uplatněné), potom by zákaz uplatnit námitku promlčení postrádal jakýkoli smysl.

Je tak zcela zjevné, že účelem právní úpravy obsažené v ustanovení § 408 odst. 1, větě druhé, obch. zák. je eliminovat nepříznivý důsledek – promlčení pohledávky v důsledku uplynutí desetileté promlčecí doby, k němuž došlo jen z důvodu délky soudního či rozhodčího řízení, byť samotný právní úkon směřující k uspokojení nebo určení práva učinil věřitel včas. Jelikož zákaz uplatnit námitku promlčení se vztahuje jen na soudní nebo rozhodčí řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty, nemůže se týkat osoby (zde ručitele), který účastníkem takového řízení (v pozici žalovaného) nebyl.

Jinými slovy, je-li pohledávka žalobce vůči osobnímu dlužníku (společnosti B.) promlčena (proto, že uplynula promlčecí doba deseti let, počítaná ode dne, kdy začala poprvé běžet – § 408 odst. 1, věta první, obch. zák.) a uplynula-li (marně) i promlčecí doba ve vztahu k ručiteli za pohledávku dlužníka (ke druhému žalovanému), je právní posouzení věci odvolacím soudem (o tom, že je námitka promlčení pohledávky žalobce vznesená druhým žalovaným důvodná) správné.

Nejvyšší soud tudíž, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.), dovolání žalobce zamítl.